

กระแสความเคลื่อนไหวที่เป็นความหวัง การฟื้นคืนชีพของงานวัณโรค

องค์การอนามัยโลกได้ประกาศให้วัณโรคเป็นโรคฉุกเฉินของโลก (TB, a global emergency) มาตั้งแต่ เมษายน 2546 และได้ประกาศให้วันที่ 24 มีนาคมของทุกปีเป็นวันวัณโรคสากล หรือวันวัณโรคโลก (World TB day) เพื่อเตือนใจให้รัฐบาลและผู้ปฏิบัติตระหนักถึงโรคนี้ และเร่งดำเนินการเพื่อยับยั้งการแพร่กระจายของโรค

ประเทศไทยก็เป็นประเทศที่มีอุบัติการณ์ของโรคนี้ทั้งจำนวนและอัตราป่วยยังสูง (High incidence country) และติดอันดับอยู่ในกลุ่ม 22 ประเทศ ที่มีอุบัติการณ์จำนวนวัณโรคสูงสุดในโลกด้วย ปัจจัยสำคัญที่ทำให้มีอุบัติการณ์จำนวนวัณโรคสูง คือ

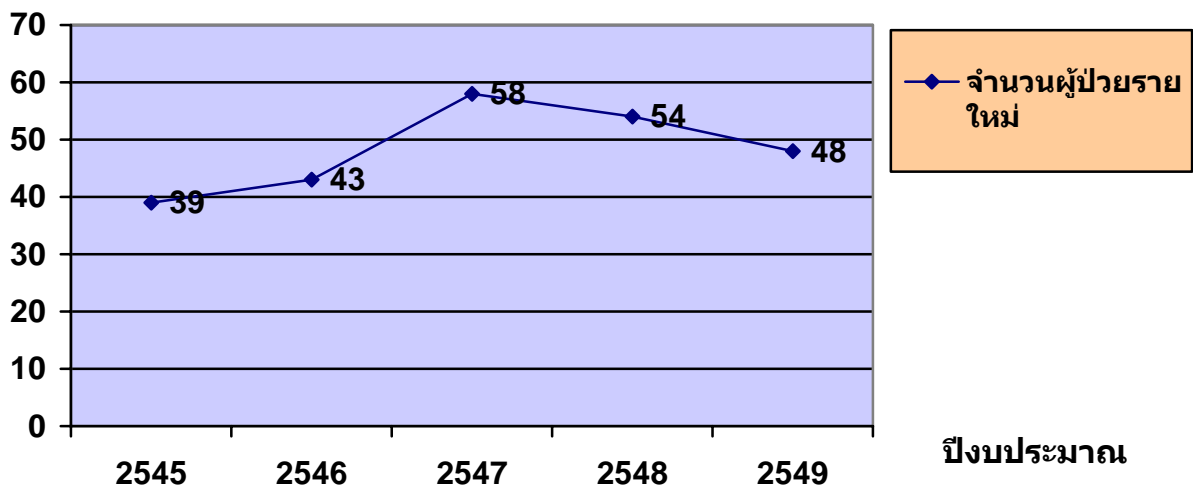
- ความยากจน (ทำให้ประชาชนละเลย)
- เอดส์ (ซ้ำเติมให้ผู้ที่เคยรับเชื้อแล้วเป็นโรคร้ายขึ้น)
- แผนการควบคุมวัณโรคของรัฐให้ความสำคัญน้อย ทำให้อัตราการหายของโรคต่ำ

สำหรับอำเภอร่องวางได้เล็งเห็นความสำคัญของโรคนี้และได้ใช้ยุทธศาสตร์ขององค์การอนามัยโลกที่เรียกว่า กลยุทธ์ DOTS (Directly Observed Treatment Short course) โดยมีสาระสำคัญคือการจัดให้มีพี่เลี้ยงกำกับการดูแลให้กำลังใจและคอยติดตามให้ผู้ป่วยทุกรายกินยาอย่างสม่ำเสมอและครบถ้วนโดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ป่วยที่เสมหะบวก เพื่อให้ผู้ป่วยเหล่านี้หายจากโรคได้มากกว่าร้อยละ 85 ยุทธศาสตร์ดังกล่าวเป็นยุทธศาสตร์การให้การรักษาในเชิงรุก ด้วยการกำหนดให้มีผู้ดูแลรับผิดชอบและประสานงานวัณโรคในแต่ละ PCU และ สถานีอนามัยอย่างชัดเจน โดยมีการขึ้นทะเบียนรักษาผู้ป่วยทุกราย มีการประสานงานระหว่างแพทย์พยาบาล เจ้าหน้าที่สาธารณสุขและผู้ป่วย มีการติดตาม นัดหมาย อำนวยความสะดวกให้แก่ผู้ป่วยในการรับยาและรักษาต่อ ตลอดจนการประเมินผลการรักษาอย่างใกล้ชิด โดยเน้นการมีส่วนร่วมเข้ามารับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ในเครือข่ายร่วมการทำงานเชิงรุกอย่างเป็นระบบ โดยมีจุดมุ่งหมายเดียวกันคือสถานการณ์วัณโรคของอำเภอร่องวางจะลดลง และสำหรับผู้ป่วยที่เป็นวัณโรคมีอัตราการรักษาหายขาดมากกว่าร้อยละ 85

สรุปสถานการณ์โรคของอำเภอร้องกวาง

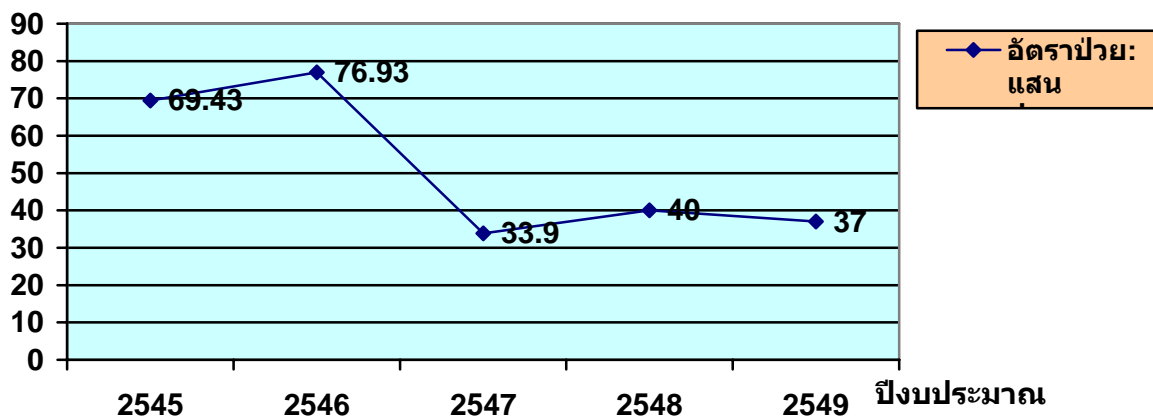
1.1 แสดงจำนวนผู้ป่วยใหม่ขึ้นทะเบียนรักษาตั้งแต่ปีงบประมาณ 2545-2549

จำนวนคน

1.2 แสดงอัตราป่วย : แสนประชากร ตั้งแต่ปีงบประมาณ 2545-2549 (ไม่เกิน 70 : แสนประชากร)

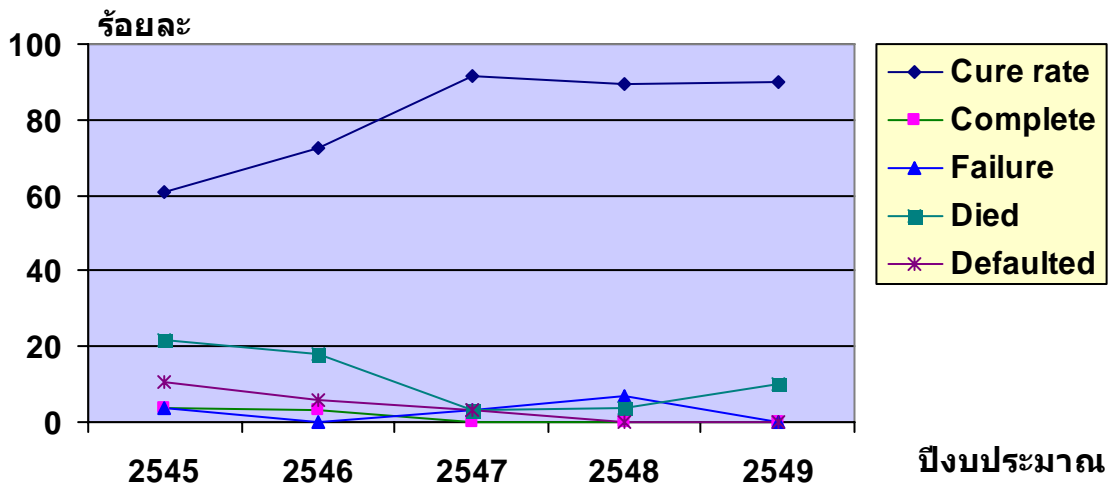
อัตราป่วย

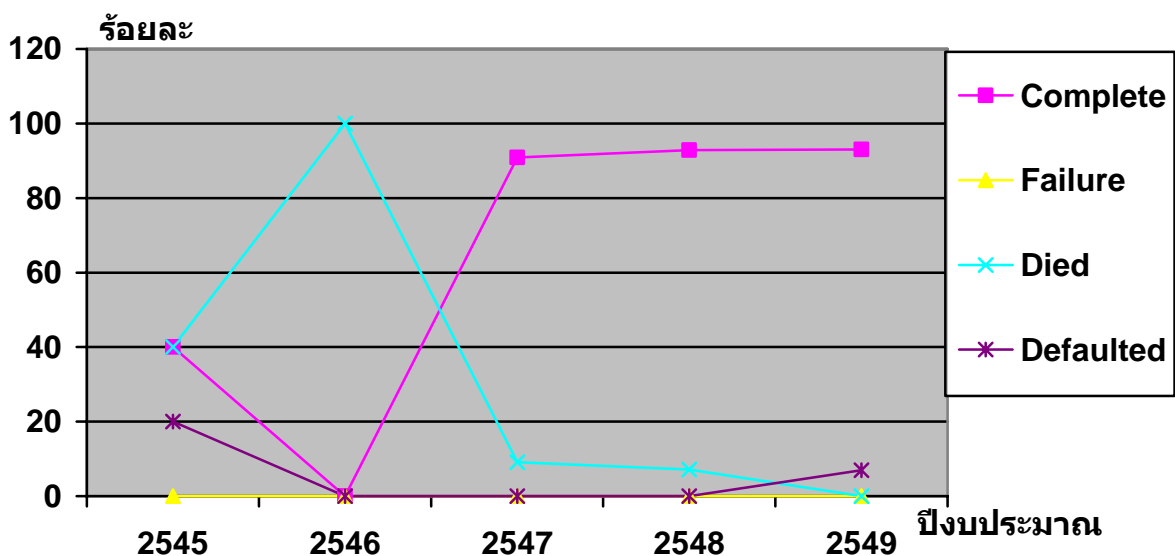
1.3 ผลการรักษาผู้ป่วยวัณโรคปอดเสมหะบวก ตั้งแต่ปีงบประมาณ 2545-2549

เป้าหมาย

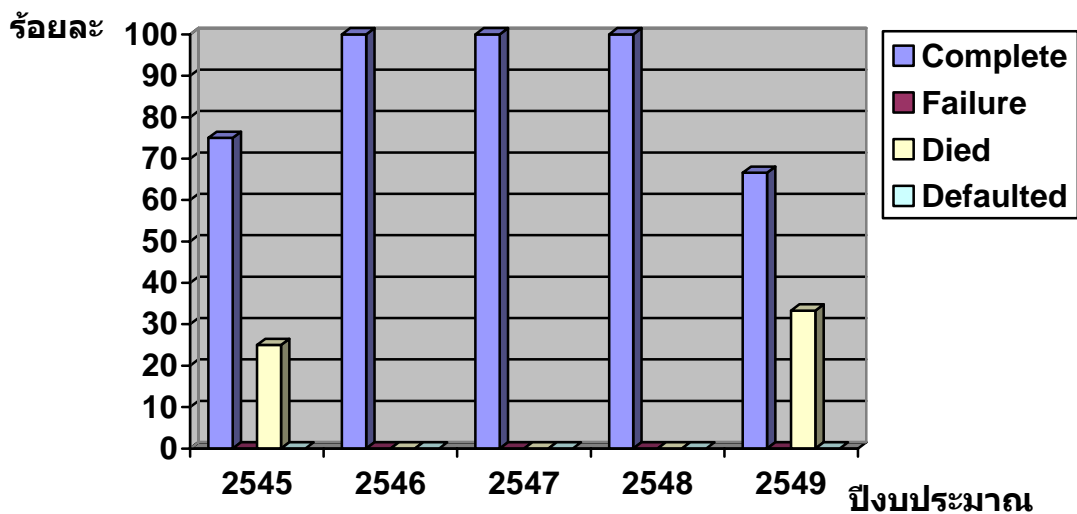
- *Cure rate* > ร้อยละ 85
- *Complete rate* > ร้อยละ 80
- *Failure* < ร้อยละ 3
- *Died* < ร้อยละ 10
- *Defaulted* < ร้อยละ 3

1.4 ผลการรักษาผู้ป่วยวัณโรคปอดเสมหะลบ ตั้งแต่ปีงบประมาณ 2545-2549

1.5 ผลการรักษาผู้ป่วยวัณโรคนอกปอด ตั้งแต่ปีงบประมาณ 2545-2549

จากสถิติที่แสดงข้างบนนี้ จะเห็นได้ว่าผู้ป่วยวัณโรครายใหม่มีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้นทุกปี และพบผู้ป่วยที่เป็น MDR TB (หรือวัณโรคดื้อยา) ขึ้น ซึ่งไม่เคยพบผู้ป่วยประเภทนี้ในอำเภอร่องวางในรอบ 10 ปีที่ผ่านมา ถึงแม้ว่าเราจะทำ DOTS อย่างกระชับเพียงใดก็ตาม ดังนั้นวัณโรคจึงเป็นปัญหาสาธารณสุขปัญหาหนึ่งที่ทำลาย และกระตุ้นให้พวกเราในทีมงานเครือข่ายมีความตระหนักช่วยกันค้นหา และให้การรักษาเพื่อประโยชน์สูงสุดของประชาชน และลดอัตราป่วยของวัณโรคในอำเภอร่องวางลงให้ได้.....

วาสนา อัฐวงศ์

ผู้ประสานงานคณะกรรมการผสมผสานวัณโรคและโรคเอดส์

โรงพยาบาลร่องวาง